



# Vertrouwenspersoon integriteit

**Bij een vertrouwenspersoon integriteit (VPI) kan een medewerker terecht om vermoedens van misstanden te bespreken. De 'handreiking VPI' helpt overheden bij het inrichten van de VPI-functie en het aanstellen van een vertrouwenspersoon.**

Volgens de Ambtenarenwet moeten overheden een procedure hebben om vermoedens van misstanden in de organisatie te kunnen melden (klokkenluidersregeling).

Deze meldingprocedure kan de volgende onderdelen omvatten:

- de acties die het management en het bevoegd gezag moeten ondernemen naar aanleiding van een melding;
- een voorziening (VPI) voor het geval de ambtenaar aarzelt een vermoeden van een misstand bij een leidinggevende te melden;
- de bescherming die de melder en de VPI geboden wordt.

Om overheden behulpzaam te zijn bij het inrichten van de VPI-functie en bij het aanstellen van zo'n vertrouwenspersoon, heeft BIOS, het Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector, de 'handreiking VPI' opgesteld. De hoofdlijnen uit deze handreiking vindt u hier.

## Randvoorwaarden voor de functie van VPI

Om een VPI optimaal te kunnen laten functioneren, moet aan randvoorwaarden worden voldaan, zoals:

- de functie moet integraal onderdeel zijn van een breder, volwaardig integriteitsbeleid;
- de VPI moet niet te hoog in de organisatie zijn ondergebracht. Een hoge positie wordt als een drempel ervaren en vanuit preventief oogpunt is

het belangrijk dat ook kleine incidenten doorgesproken kunnen worden;

- de VPI moet ook niet te laag in de organisatie staan; het risico is dan dat directe toegang tot de centrale leiding ontbreekt;
- bij grote en/of gedecentraliseerde organisaties moeten meerdere VPI'en worden benoemd. Zo hoeven VPI'en geen meldingen te behandelen die betrekking hebben op hun eigen organisatiedeel;
- de VPI geniet rechtsbescherming voor uitoefening van deze functie;
- de VPI geniet steun en vertrouwen van leiding en medewerkers.

## Taken van de VPI

De belangrijkste taken van de VPI zijn:

- optreden als sparringpartner en eerste opvang voor medewerkers met vragen op integriteitsgebied;
- de melder begeleiden en ondersteunen wanneer deze vermoedens van niet-integer handelen aankaart bij het bevoegd gezag;
- alle binnenkomende vragen en meldingen op uniforme wijze registreren;
- jaarlijks geanonimiseerd rapporteren aan het bevoegd gezag.

## Anonimiteit en vertrouwelijkheid

Bij anonimiteit gaat het zowel om de vraag of meldeurs hun melding anoniem kunnen doen bij de VPI, als om de vraag of de VPI bronbescherming kan garanderen.

Bij vertrouwelijkheid gaat het om de vraag of de melder de VPI in vertrouwen kan nemen. Vertrouwelijkheid betekent dat de melder 'probleemeigenaar' blijft en zelf kan bepalen of, wanneer en onder welke voorwaarden, de VPI de melding via de formele weg binnen de organisatie aankaart.

Afhankelijk van de mate van schroom bij de melder om zijn anonimiteit te verliezen, heeft de VPI verschillende opties om daaraan tegemoet te komen en vertrouwelijkheid te bieden.

De VPI:

- stimuleert de melder een vermoeden van een misstand zelf in de lijn te melden;
- kan op uitdrukkelijk verzoek van de melder, namens deze en op diens titel, de melding doorspelen aan het bevoegd gezag. Dit is een optie wanneer drempelvrees de melder ervan weerhoudt om zelf naar het management te stappen;
- meldt de concrete aantasting namens de melder, op diens verzoek maar zonder de vermelding van diens naam, aan de leiding;
- publiceert de casus van de melder, in geanonimiseerde vorm en geabstraheerd, in zijn jaarlijkse rapportage.

*Het voornemen tot de oprichting van BIOS vindt zijn oorsprong in de BZK-nota 'Integriteitsbeleid openbaar bestuur en politie' uit 2003. De verschillende kritische rapporten over de stand van zaken van het integriteitsbeleid binnen de overheid die daarna zijn verschenen, hebben dit voornemen versterkt. In het kader van de gewijzigde Ambtenarenwet (2006) heeft de minister van BZK tevens aangegeven niet alleen scherpere en aanvullende eisen te willen stellen aan het integriteitsbeleid, maar overheden er ook feitelijk bij te willen ondersteunen om daaraan te kunnen voldoen.*

MEER INFORMATIE

**BEZOEKADRES**  
**POSTADRES**  
**TELEFOON**  
**INTERNET**  
**E-MAIL**

Lange Voorhout 9-13, 2514 EA Den Haag  
Postbus 566, 2501 CN Den Haag  
070 376 59 37  
[www.integriteitoverheid.nl](http://www.integriteitoverheid.nl)  
[info@integriteitoverheid.nl](mailto:info@integriteitoverheid.nl)

### Tips

Enkele tips voor het inrichten van de functie en het aanstellen van de vertrouwenspersoon:

- bespreek de benoeming van de VPI met de ondernemingsraad, dat draagt bij aan het draagvlak onder het personeel;
- de VPI moet beschikken over specifieke vakinhoudelijke en persoonlijke competenties;
- de VPI heeft alleen effect als hij binnen de organisatie bekend is en blijft;
- de VPI moet de nodige ervaring hebben en over een intern netwerk beschikken;
- het is belangrijk te benadrukken dat de VPI kan bijdragen aan de kwaliteit van de organisatie.

### Meer informatie

Wilt u meer weten? Kijk op [www.integriteitoverheid.nl](http://www.integriteitoverheid.nl).  
Of neem contact op met BIOS: 070 376 59 37.